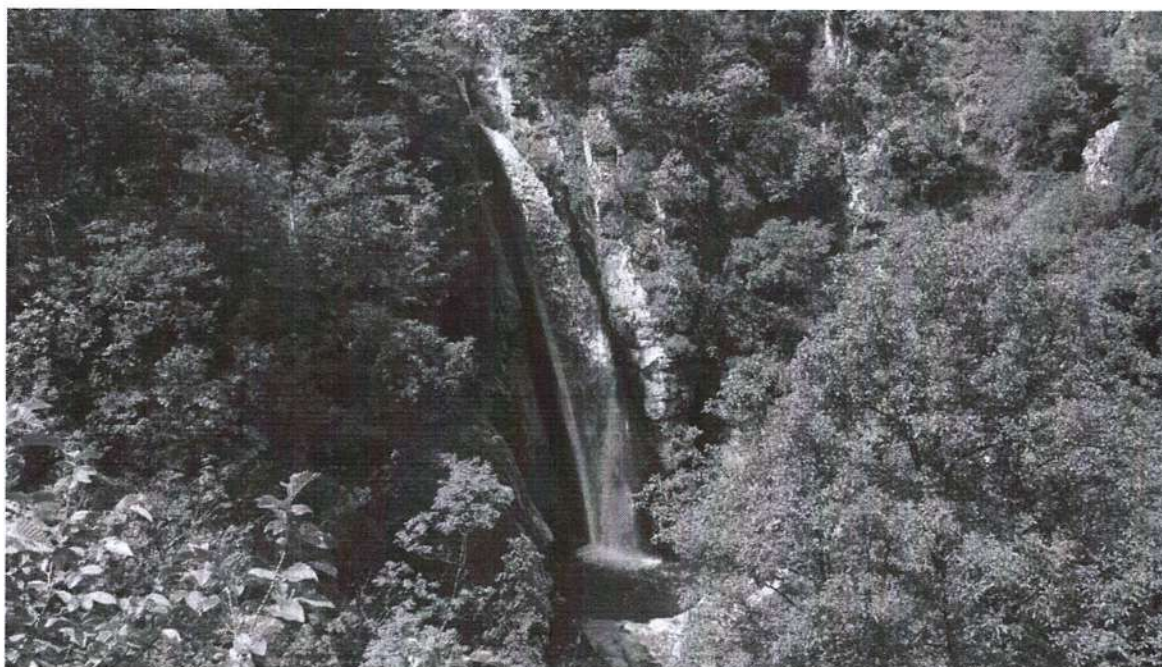

МИНИСТЕРСТВО НА ЗЕМЕДЕЛИЕТО И ХРАНИТЕ
„ЮЖНОЦЕНТРАЛНО ДЪРЖАВНО ПРЕДПРИЯТИЕ“ – ГР. СМОЛЯН
ТП ДЪРЖАВНО ЛОВНО СТОПАНСТВО „БОРОВО“
с.Фотиново, п.к. 4571, м. Вълча поляна, email: dlsborovo@ucdp-smolian.com

ДОКЛАД
и анализ на резултатите от
проведения мониторинг на
територията, управлявана от
ТП ДЛС „Борово“ през 2023г.

Настоящият доклад се изготвя във връзка с изпълнение и спазването на Принцип 8, Критерий 8,2, Индикатори 8.2.2 и 8.2.3 от Националния стандарт за отговорно управление на горите в България, и произтичащите ни задължения за извършване на мониторинг и оценка на въздействието от дейностите на управление на ТП ДЛС „Борово“ върху социалната и природната среда, както и на промените в състоянието на околната и социална страна.

Мониторинга за въздействието на дейностите по управление върху природната и социалната среда е осъществен съгласно приложение 7 от Националния стандарт за отговорно управление на горите в България за оценка на управление на гори в България.

Резултатите от проведения мониторинг са систематизирани и се представят в съответствие с утвърдена „Система за мониторинг на територията управлявана от ТП ДЛС „Борово“.

ТП ДЛС „Борово“ е получило името си от едноименния горскостопански участък. До 1989 г. стопанството се е именувало „Антон Иванов“. На северозапад ДЛС „Борово“ граничи с ДГС „Батак“, на север – с ДГС „Пещера“, на изток с язовир „Въча“, на югоизток с ДГС „Михалково“, ДЛС „Извора“, на югозапад с ДЛС „Широка поляна“ и на запад с ДЛС „Родопи“. Територията на ДЛС „Борово“ попада изцяло в границите на кметство с. Фотиново, община гр. Батак, Пазарджишка област. Седалището на административното управление на стопанството е в м. „Вълча поляна“, където се и намират и седалищата на горскостопанските участъци „Момино“, „Орлово“ и „Борово“.

ТП ДЛС „Борово“ е разположено в Тракийската горскорастителна област, подобласт Западни Родопи. Включва източните и североизточните склонове на източната част на Баташкият дял на Западните Родопи. Северната част от района на стопанството обхваща водосбора на р. Фотинска и нейните притоци, средната – водосбора на р. Гашня и притоците и, а южната част заема склоновете, които се спускат към Девинска река. Релефът на стопанството е с ясно изразен планински характер. От билото на Баташкият рид, с най – висока точка вр. Баташки снежник – 2081,9 м н. в. (извън стопанството), на изток и югоизток се спускат много била.

Стопанството се намира в преходно – континенталната климатична подобласт и обхваща следните климатични райони:

- Севернородопски нископланински район (300 – 1000 м н. в.);

- Планински климатичен район – среднопланинска част (1000 – 2000 м н. в.). Стопанството попада в Тракийската област, подобласт – Западни Родопи и заема един пояс и три подпояса от него, а именно:
- Т – II – Среден планински пояс на горите от бук и иглолистни (700 – 2000 м н. в.)
- Т – II – 1 – Подпояс на нископланинските гори от горун, бук и ела (700 – 1200 м н. в.)
- Т – II – 2 – Подпояс на среднопланинските гори от бук, ела и смърч (1200 – 1700 м н. в.)
- Т – II – 3 – Подпояс на горнопланинските смърчови гори (1700 – 2000 м н. в.)

Общата площ на стопанството по ГСП – 2018г. е 15122,5 ха., като разпределението по вид собственост е следното:

Горски територии държавна собственост -	14510,6 ха.
Горски територии общинска собственост -	573,2 ха.
Горски територии частна собственост -	38,2 ха.
Горски територии на юридически лица -	0,5 ха.

По голяма част от горите на ТП ДЛС “Борово” са включени в различни категории с висока консервационна стойност. В някои случаи един и същи подотдел попада в повече от една. Това прави съответната горска единица особено значима за поддържане и повишаване на всички идентифицирани консервационни стойности.

1. Финансов план на стопанството

По ФП за 2023г. стопанството е на 245 % , като извършените горскостопански дейности са: дърводобив , лесокултурни дейности, добив на недървесни горски продукти, поддръжка и ремонт на горски пътища , всички натурални показатели са изпълнени.

1.1. Добита и реализирана дървесина

- дърводобив – 27221 м3 лежаща маса , от които чрез собствени работници – 8562 мз и чрез възлагане 18659 м3 лежаща маса
- продажба на дървесина – 33607 м3 лежаща маса от които:
 - предварителна продажба – 25855 м3 лежаща маса , на корен 5435 м3 лежаща маса , местно население – 1895 м3 лежаща маса, по чл.193 – 276 м3 и собствени нужди – 146 м3 лежаща маса.

Добива и продажбата на дървесина са извършени след проведени процедури и определени изпълнители по реда и при спазване на изискванията на Наредба за условията и реда за възлагане изпълнението на дейности в горски територии – държавна и общинска собственост , и за ползването на дървесина и недървесни горски продукти.

- Като негативна тенденция през последните години се отчита големият недостиг на работници в горскостопанския и дърводобивния сектор.

1.2. Изпълнението на лесокултурни дейности за 2023г. са както следва:

- залесяване – 10 дка , извършено с местен вид - пикиран смърч .
- попълване на култури – 4 дка , извършено с местен вид - пикиран смърч .
- отглеждане на култури – 61 дка
 - 1- годишни – 10 дка
 - 2- годишни - 10 дка
 - 3-годишни – 10 дка
 - 4- годишни - 15 дка
 - 5- годишни – 16 дка
- подготовка на почвата през есента на 2023г. - 10 дка
- ръчно поддържане на стари минерализовани ивици – 6 000 л.м.
- маркиране на насаждения , предвидени по ГСП и планувани за ползване в лесосечен фонд 2024г. : 38330 м3 стояща маса.

Извършените лесокултурни дейности се изпълняват съгласно одобрени спецификации от ЮЦДП – гр.Смолян за собствени работници, като същите се назначават на трудов договор към ТП ДЛС Борово. Изпълнението на дейностите е извършено , при

спазване на действащата нормативна уредба. Всички планирани дейности включени в ЛКМ по финансов план са изпълнени на 100%.

След извършване на горскостопанските дейности е извършена оценка на проведените мероприятия върху ключови елементи на околната среда , като са направени следните констатации:

- проведените ЛКМ се отразяват положително върху развитието на културите и младите насаждения
- вследствие на изведените сечи върху подраства са установени минимални повреди
- не са констатирани повреди на оставащия след сечта дървостой над допустимите 2%
- условията за създаване на почвена ерозия вследствие на дърводобива са сведени до минимум
- в насажденията с изведени сечи има налична в достатъчно количество стояща и лежаща мъртва дървесината
- относно въздействието на мероприятията върху биоразнообразието – в технологичните планове и карнет – описите са дадени препоръки, които се спазват
- по отношение опазване на водните ресурси са взети мерки за опазване им

1.3. Ловно и рибностопански дейности са извършени следните дейности:

- поддръжка на фуражна база – дивечови ниви – 110 дка , дивечови ливади – 150 дка
- подхранване на дивеча – фуражи в т.ч. концентриран – 91т. , груб – 74 т., сочен – 30т.
- биотехнически съоръжения в т.ч. ремонт на чакала – 4 бр., ремонт на хранилки – 2бр.,
- зарибителен материал от пъстърва

1.4. Странични дейности

- издадени фактури има за гъби и паша
- коледни елхи – издадени разрешителни

1.5. Поддръжка и ремонт на пътища:

Със собствена техника е извършен ремонт и поддръжка на съществуващите горски пътища. Фирмите, извършващи горскостопански дейности , са информирани за задължението им да ги опазват, и са им издадени разрешителни за достъп на превозните средства.

Започна основен ремонт на отсекките м. „Пясъка-Балдърана“ и „Кьошка – Влашка поляна“ които ще преклучат през 2024г.

2. Социални споразумения

Няма сключен колективен трудов договор. Няма постъпили жалби от страна на работещите.

3. План /програма за обучение на служителите на ТП ДЛС „Борово“ и работниците на фирмите изпълнители , извършени обучения за :

- обучение по горска сертификация
- обучение по безопасност и здраве при работа
- обучение за използване на лични предпазни средства, обучение по лесозащита
- обучение по охрана и контрол на горския фонд
- съвещание по маркиране на лесосечния фонд

4. Здравословни и безопасни условия на труд

- закупени са униформено облекло на служителите и работно облекло на собствените работници
- с цел правилното извършване на горскостопанските дейности и ограничаване на риска от трудови злополуки , аварии и екологични нарушения , преди началото на работа в нов обект или постъпване на нови работници , задължително се прави първоначален инструктаж, които се отразява в Книгата за инструктаж и инструктираните се подписват , че са запознати. При всяко въвеждане на работници в нов отдел/подотдел се прави „Инструктаж за осигуряване на здравословни и безопасни условия на труд и изисквания при провеждане на горскостопанските дейности“ и „Лист за проверка за осигуряване на безопасни и здравословни условия на труд , изправност на техниката и

спазване на изискванията за изпълнение на горскостопанските дейности“ , които се прикачват към досието на отдел/подотдел.

- към 31.12.2023г. няма регистрирани трудови злоупотреби по Кодекса за социалното осигуряване при ТП ДЛС „Борово“
- в стопанството има 4 броя работници , с намалена работоспособност , които са с над 50 % трудоустроеност , но това не им пречи да изпълняват длъжността , на която са назначени, трудовото им възнаграждение не е по-ниско от предходната им работа, не им се изплащат обезщетения
- след направена оценка на риска на работното място бе заключено : ТП ДЛС „Борово“ е осигурила условия за безопасно и нормално изпълнение на трудовата дейност.

5. Ангажиране на заинтересованите страни

- всяка година се изготвя списък на заинтересованите страни , с които се провеждат консултации относно ГВСК , социални аспекти и сертификация за управлението на горите в ТП ДЛС „Борово“ , но тази година поради усложнената обстановка в страна , касаеща разпространението на коронавируса , планираните дейности се отлагат за неопределено време. Кореспонденцията със заинтересованите страни се води чрез писма по електронен път. Предоставя им се информация в различни аспекти: известие за отделите неразрешени за паша на територията на стопанството, информация относно планираните горскостопански мероприятия през годината на територията на ТП ДЛС „Борово“.

6. Незаконни/ нерегламентирани дейности в горите.

Във връзка с охраната на горските територии , стопанството е разделено на 10 охранителни участъка. Служителите отговарящи за опазването на горските територии , са : четири началника, три помощник лесничей, четиринадесет ловни надзиратели. През 2023 г. са извършени 1434 бр. проверки от служителите на ТП ДЛС Борово , от служителите на ЮЦДП – гр.Смолян и РДГ – гр.Пазарджик. При извършените проверки са проверени : 334 бр. превозни средства , 754 бр. обекта за добив на дървесина , 346 бр. ловци, както и за извършените мероприятия по ЛКД. За годината нямаме съставени актове на територията на стопанството .

7.Изпълнение на горскостопанския план.

ТП ДЛС „Борово“ изпълнява ритмично планово предвидените по ГСП горскостопански дейности.

8.Собственост на горите и промени в начина на ползване или функционалните категории на горите

През 2023г. няма промяна в собствеността на горите, както и промени в начина на ползване.

9. Здравословно състояние на гората.

Постъпилите и регистрирани 132 бр. сигнални листове от абиотични и биотични фактори от извършените лесопатологични обследвания на територията на стопанството. Няма регистрирани пожари на територията на стопанството.

10.Ползване / добиви и горскостопански дейности.

През 2023г. от държавните горски територии са добити :

- дървесина – 34551 м3 лежаща маса от различни категории и сортименти : трупи за бичене, обли греди, ритловици, технологична дървесина, ОЗМ и дърва за огрев.
- издадени фактури има за гъби и паша
- коледни елхи – издадени позволителни
- залесяване на култури - 10 дка , попълване на култури – 4 дка,почвоподготовка – 10 дка , отглеждане на култури 61 дка, минерализовани ивици – 6000 л.м.

11. Гори с висока консервационна стойност.

Във връзка с изпълнение на Индикатор 9.4.2 и индикатор 9.4.4 от Националния стандарт за отговорно управление на горите в България , ТП ДЛС „Борово“ ежегодно изготвя доклад за проведения мониторинг на ВКС.

1. Мониторинг на ВКС 1 - РАЗНООБРАЗИЕ ОТ ВИДОВЕ. Концентрации на биологичното разнообразие, вкл. ендемични, редки, защитени и застрашени от изчезване видове с глобално, регионално или национално значение.

1.1. ВКС 1.1 – Защитени територии

Във връзка с мониторинга за наличие на ВКС 1.1, ежегодно на интернет страницата на РИОСВ се проверява за новосъздадени защитени територии.

- Природна забележителност «Фотински водопад» - 1 формуляр- Няма проведени лесовъдски дейности и мероприятия. Не са констатирани нерегламентирани дейности, Повреди от абиотични и/или биотични фактори – на места единично изсъхнали дървета. Състоянието на горите е добро и не са нарушени функциите им.
- Защитена местност «Кемера» -1 формуляр- Няма проведени лесовъдски дейности и мероприятия. Не са констатирани нерегламентирани дейности, Повреди от абиотични и/или биотични фактори – на места единично изсъхнали дървета. Състоянието на горите е добро и не са нарушени функциите им.
- Защитена местност „Фотинска река“-1 формуляр- Няма проведени лесовъдски дейности и мероприятия. Не са констатирани нерегламентирани дейности, Повреди от абиотични и/или биотични фактори – на места единично изсъхнали дървета. Състоянието на горите е добро и не са нарушени функциите им.
- Защитена местност „Хаджийски чарк“-1 формуляр- Няма проведени лесовъдски дейности и мероприятия. Не са констатирани нерегламентирани дейности, Повреди от абиотични и/или биотични фактори – на места единично изсъхнали дървета. Състоянието на горите е добро и не са нарушени функциите им.
- Защитена местност „Пясъка“- 1 формуляр- Няма проведени лесовъдски дейности и мероприятия. Не са констатирани нерегламентирани дейности, Повреди от абиотични и/или биотични фактори – на места единично изсъхнали дървета. Състоянието на горите е добро и не са нарушени функциите им.
- Защитена местност „Сачан дере“- 1 формуляр- Няма проведени лесовъдски дейности и мероприятия. Не са констатирани нерегламентирани дейности, Повреди от абиотични и/или биотични фактори – на места единично изсъхнали дървета. Състоянието на горите е добро и не са нарушени функциите им.
- Защитена местност „Балабанлий“-1 формуляр- Няма проведени лесовъдски дейности и мероприятия. Не са констатирани нерегламентирани дейности, Повреди от абиотични и/или биотични фактори – на места единично изсъхнали дървета. Състоянието на горите е добро и не са нарушени функциите им.
- Защитена местност „Сърнена поляна“- 1 формуляр- Няма проведени лесовъдски дейности и мероприятия. Не са констатирани нерегламентирани дейности, Повреди от абиотични и/или биотични фактори – на места единично изсъхнали дървета. Състоянието на горите е добро и не са нарушени функциите им.

1.2. ВКС 1.2 – ЗАСТРАШЕНИ, ИЗЧЕЗВАЩИ И ЕНДЕМИЧНИ ВИДОВЕ

Растителни видове

- Планинска диланка (*Valeriana montana* L.) - 3 формуляра- на наблюдаваните територии не е установен вида.
- Обикновена кандилка (*Aquilegia nigricans* Baumg. (*Aquilegia vulgaris* auct.)) - не е наблюдаван през 2023г.
- Вълнеста камбанка(*Campanula lanata* Friv.) - не е наблюдаван през 2023г.

Бръмбари

- Еленов рогач (*Lucanus cervus*) - не е наблюдаван през 2023г.
- Трионест сечко (*Prionus coriarius* и *Prionus besicanus*)- не е наблюдаван през 2023г.
- Алпийска розалия (*Rosalia alpina*)- не е наблюдаван през 2023г.
- Голям буков сечко (*Morimus asper funereus*) - не е наблюдаван през 2023г.
- Голям сечко (*Cerambyx cerdo*) - не е наблюдаван през 2023г.
- Глогова торбогнездица (*Eriogaster catax*) - не е наблюдаван през 2023г.
- Четириточкова мечка пеперуда (*Euplagia quadripunctaria*)- не е наблюдаван през 2023г.

Земноводни и влечуги

- Южен гребенест тритон (*Triturus ivanbureschi*)- 3 формуляра- по време на извършените наблюдения вида не е установен.
- Жълтокоремна бумка (*Bombina variegata*) - не е наблюдаван през 2023г.

Животински видове

- Кафява мечка (*Ursus arctos*) – 3 формуляра – наблюдава се по време на хранене на чакалата.
- Глухар (*Tetrao urogallus*)- 3 – формуляра - наблюдава се по време на размножителния период .
- Дива Коза (*Rupicapra rupicapra balcanica*)- 3 формуляра – наблюдава се при зареждане на солищата и по време на паша.
- Трипръст кълвач (*Pisoides tridactylus*)- 2 формуляра – наблюдавани са по време на полет и върху стари смърчови дървета.

2. Мониторинг на ВКС 2 – ЕКОСИСТЕМИ И МОЗАЙКИ ОТ ЕКОСИСТЕМИ НА НИВО ЛАНДШАФТ. Непокътнати горски ландшафти, големи екосистеми на ниво ландшафт и мозайки от екосистеми с глобално, регионално или национално значение, в които съществуват жизнени популации на повечето естествено срещащи се видове в естествените им модели на разпространение и обилие. Цялата територия на ТП ДЛС „Борово” попада във ВКС 2. Цялата територия на ТП ДЛС Борово попада в географски район – Родопи и отговаря на критериите за консервационна стойност , включени във ВКС 2 . На територията на стопанството не са констатирани едроплощни повреди от биотични и абиотични фактори – установени са повреди на малки площи до 1-3 дка, които не указват значително отрицателно въздействие върху цялата площ на ВКС 2. Няма намаляване на площта на ГФС , не се наблюдава антропогенна фрагментираност на територията . Мъртвата и биотопна дървесина , в т.ч. и дървета с хралупи се оставят в насажденията.

3. Мониторинг на ВКС -3 – ЕКОСИСТЕМИ И МЕСТООБИТАНИЯ. Редки, защитени или застрашени от изчезване екосистеми, местообитания или рефугии.

- **G1.A4 Ravine and slope woodland** - Смесени широколистни гори разположени на стръмни и урвисти места. Характерни растителни видове са планински ясен (*Fraxinus excelsior*), обикновен явор (*Acer pseudoplatanus*), дребнолистна липа (*Tilia cordata*) и едролистна липа (*Tilia platyphyllos*) - извършен е мониторинг на 2 бр. насаждения .Жизнеността на отделните дървета и насаждения е добра. Обезлистване не се наблюдава. Повреди от абиотични и/или биотични фактори – на места единично пречупени дървета, както и наличието на изсъхнали дървета. Няма наличие на ясно изразени сукцесионните процеси, дегенеративни процеси и реални потенциални заплахи не са установени.
- **G1.63 Medio-European neutrophile [*Fagus*] forests**- Неутрофилните букови гори са най-разпространените в България букови гори. Формирани са на относително по-големи надморски височини от около 700 до около 1800 (2100) m при типичен планински климат. Типични неутрофилни букови гори (асоциация *Asperulo-Fagetum*). Мезофитни букови гори върху сравнително бедни почви (асоциация *Festuco drymejae-Fagetum*)- извършен е мониторинг на 5 бр. насаждения. Смесени елово-букови и

смърчово-букови гори (группировка *Abies alba-Fagus sylvatica*). Жизнеността на отделните дървета и насаждения е добра. Обезлистване не се наблюдава. Повреди от абиотични и/или биотични фактори – на места единично пречупени дървета, както и наличието на изсъхнали дървета. Няма наличие на ясно изразени сукцесионните процеси, дегенеративни процеси и реални потенциални заплахи не са установени.

- **6.G1.69 Moesian [Fagus] forests-** Чисти и смесени широколистни гори с основен едификатор обикновен бук (*Fagus sylvatica* subsp. *sylvatica* и *Fagus sylvatica* subsp. *Moesiaca*)- извършен е мониторинг на 2 бр. насаждения .Жизнеността на отделните дървета и насаждения е добра. Обезлистване не се наблюдава. Повреди от абиотични и/или биотични фактори – на места единично пречупени дървета, както и наличието на изсъхнали дървета. Няма наличие на ясно изразени сукцесионните процеси, дегенеративни процеси и реални потенциални заплахи не са установени.
- **7.G3.16 Moesian [Abies alba] forests -** Горите от обикновена ела (*Abies alba* subsp. *Alba*) - извършен е мониторинг на 6 бр. насаждения . Жизнеността на отделните дървета и насаждения е добра. Обезлистване не се наблюдава. Повреди от абиотични и/или биотични фактори – на места единично пречупени дървета, както и наличието на изсъхнали дървета. Няма наличие на ясно изразени сукцесионните процеси, дегенеративни процеси и реални потенциални заплахи не са установени.
- **1. G3.1B Alpine and Carpathian sub-alpine [Picea] forests -** В горната зона на разпространението си (1700-2100 m надм. вис.) горите от обикновен смърч са предимно монодоминантни, с участие на бяла мура (*Pinus peuce*) и бял бор (*Pinus sylvestris*)- извършен е мониторинг на 6 бр. насаждения . Жизнеността на отделните дървета и насаждения, като цяло е добра. Обезлистване не се наблюдава. Повреди от абиотични и/или биотични – на места има единични пречупени и изсъхнали дървета. Наблюдава се възобновяване. Сукцесионни процеси, дегенеративни процеси и реални потенциални заплахи не са установени.
- **2. G3.1E1 South-eastern Moesian [Picea abies] forests -** В долната част на разпространението си (1200-1800 m надм. вис.) горите от обикновен смърч по-често са смесени с участие на обикновена ела (*Abies alba*), бял бор (*Pinus sylvestris*) и обикновен бук (*Fagus sylvatica*)- извършен е мониторинг на 1 бр. насаждение. Жизнеността на отделните дървета и насаждения е добра. Обезлистване не се наблюдава. Повреди от абиотични и/или биотични фактори – на места единично пречупени дървета, както и наличието на изсъхнали дървета. Няма наличие на ясно изразени сукцесионните процеси, дегенеративни процеси и реални потенциални заплахи не са установени.
- **Гори във фаза на старост (Old growth forests) –** извършен е мониторинг на 10 бр. насаждения .Жизнеността на отделните дървета и насаждения, като цяло е добра. Обезлистване не се наблюдава. Повреди от абиотични и/или биотични – на места има единични пречупени и изсъхнали дървета. Наблюдава се възобновяване. Сукцесионни процеси, дегенеративни процеси и реални потенциални заплахи не са установени.
На територията на стопанството са установени потенциални гори в последната фаза на своето развитие/фаза на старост , които със своята специфична структура и функционалност са местообитание на комплекс от видове от различни екологични и биологични групи. Във връзка с извършения мониторинг на ВКС 3 смятаме, че определения списък на представителни екосистеми и ГФС на стопанството по Заповеди на Министъра на МЗХ и Директора на ТП ДЛС“Борово“ е нужно да претърпи промени , тъй като с извършването на лесоустройствената ревизия е направена промяна в площите и номерацията на някои от подотделите и са определени като гори във фаза на старост нови подотдели , с които общата площ по местообитания нараства с 10,5 ха. В противоречие с изистванията на Наредба № 8 и Националния стандарт за отговорно управление на горите в отдел 45“б“ - гора фаза на старост е определено ползване в размер на 1710 м3 стояща маса без клони.

4.Мониторинг на ВКС -4 – ЕКОСИСТЕМНИ УСЛУГИ ОТ КРИТИЧНО ЗНАЧЕНИЕ. Основни екосистемни услуги от критично /незаменимо/значение в определени ситуации, вкл.опазване на водосбори и контрол на ерозията на уязвими почви и склонове.

- **ВКС 4.1 ГОРИ – ЕДИНСТВЕНИ ИЗТОЧНИЦИ НА ПИТЕЙНА ВОДА**
Формуляри 3 бр. Жизнеността на отделните дървета и насаждения, като цяло е добра. Обезлистване не се наблюдава. Повреди от абиотични и/или биотични – на места има единични пречупени и изсъхнали дървета. Наблюдава се възобновяване. Сукцесионни процеси, дегенеративни процеси и реални потенциални заплахи не са установени.
 - **ВКС 4.2 ГОРИ С РЕШАВАЩО ЗНАЧЕНИЕ ЗА РЕГУЛИРАНЕ НА ВОДНИЯ ОТТОК ВЪВ ВОДОСБОРИТЕ**
Формуляри 3 бр. Жизнеността на отделните дървета и насаждения, като цяло е добра. Обезлистване не се наблюдава. Повреди от абиотични и/или биотични – на места има единични пречупени и изсъхнали дървета. Наблюдава се възобновяване. Сукцесионни процеси, дегенеративни процеси и реални потенциални заплахи не са установени.
 - **ВКС 4.3 ГОРИ С РЕШАВАЩО ПРОТИВОЕРОЗИОННО ЗНАЧЕНИЕ**
-Формуляри 3 бр.- В насажденията , определени като гори с решаващо противоерозионно значение , през 2023г. не са провеждани сечи. На много каменливи и урвести терени не се планират и провеждат горскостопански мероприятия. Не са констатирани нерегламентирани дейности, Състоянието на горите е добро и не са нарушени функциите им.
 - **ВКС 4.4 ГОРИ , КОИТО ПРЕДСТАВЛЯВАТ БАРИЕРА ЗА РАЗПРОСТРАНЕНИЕТО НА ПОЖАРИ**
- Формуляри 2бр. - През 2023г. на територията на стопанството няма възникнали пожари.
 - **ВКС 4.5. ГОРИ С РЕШАВАЩО ЗНАЧЕНИЕ ЗА СЪСТОЯНИЕТО НА СЕЛСКОСТОПАНСКИТЕ ДЕЙНОСТИ /ЗЕМЕДЕЛИЕ, РИБНИ ЗАПАСИ/И ЗА ЗАЩИТАТА НА ИНФРАСТРУКТУРНИТЕ ОБЕКТИ**
- Формуляри – 2бр.- През 2023г. в тези гори не са провеждани лесовъдски мероприятия и дейности. Няма констатирани нерегламентирани дейности. Състоянието на горите е добро и не са нарушени функциите им.
- 4. ВКС 5. ОСНОВНИ ПОТРЕБНОСТИ НА НАСЕЛЕНИЕТО. МЕСТА И РЕСУРСИ ОТ ФУНДАМЕНТАЛНО ЗНАЧЕНИЕ ЗА ЗАДОВОЛЯВАНЕ НА ОСНОВНИТЕ ПОТРЕБНОСТИ НА МЕСТНИТЕ ОБЩНОСТИ И КОРЕННОТО НАСЕЛЕНИЕ (ВКЛ. ПОМИНЪК, ЗДРАВЕ, ХРАНА, ВОДА), ИДЕНТИФИЦИРАНИ С ТЯХНО УЧАСТИЕ.**
- Общото количество реализирана дървесина през 2023г. е 33607 м3 лежаща маса от различни категории и сортименти : трупи за бичене, обли греди, ритловици, технологична дървесина, ОЗМ и дърва за огрев , в т.ч. предварителна продажба – 25855 м3 лежаща маса , на корен 5435 м3 лежаща маса , местно население – 1895 м3 лежаща маса, по чл.193 – 276 м3 и собствени нужди – 146 м3 лежаща маса.
 - Търсенето на дърва за огрев е основно през летните месеци , като се задоволяват нуждите на всички желаещи от населените места с.Фотиново, с.Нова махала и гр.Батак.
 - През 2023г. има подадени 2 броя заявления и съответно издадени позволителни за паша в ДГТ.
 - През 2023г. има издадени 4 броя позволителни за добив на коледни елхи , като са добити 14 бр.
 - През 2023г. няма издадено позволително за сено.
 - През 2023г. няма констатирани случаи на браконьерство от служителите на стопанството.

- На територията на ТП ДЛС Борово има една ловна дружинка съответно ЛРД - Фотиново

5. **ВКС 6 . КУЛТУРНИ ЦЕННОСТИ.** Места, ресурси, местообитания и ландшафти от глобално или национално културно , археологическо или историческо значение и/или от критично /незаменимо/значение за традиционната култура на местните общности и коренното население, идентифицирани с тяхно участие, вкл. Културно, екологично ,икономическо или религиозно/духовно значение.

Запазват се естетическите и защитни функции на гората (запазване на мъртви стоящи и лежащи дървета, живи единични и групи дървета с интересни интериорни качества, дървета с храсти, стари дървета). На територията на стопанството има изградени 49 бр. чешми и кладенци , както и определени места за отдих. През туристическите сезони и периодите на провеждане на традиционните събори, панаири или културни, исторически, религиозни мероприятия на местното население, в отделите на провеждането им не се извършват дърводобивни, извозни и други горскостопански дейности, нарушаващи духа и спокойното протичане на мероприятията. Не се наблюдава нарушение на естествените функции на горите. На територията на стопанството няма наличие на това ВКС.

12. Въздействие на дейностите по управление върху околната среда.

Планираните и проведените през 2023г. дейности и мероприятия, не са указали отрицателно въздействие върху природната среда. При планирането и провеждането на всички горскостопански мероприятия през 2023г. са спазени препоръките и указанията за стопанисване на съответната ВКС. Вследствие стихийна буря на 17.09.2022г. бяха нанесени поражения от ветровал на част от насажденията в ГСУ "Борово" , в резултат на което беше увредена дървесна маса в размер на 11920 кб.м. Предприеха се на време мерки от страна на стопанството за проверяване и съгласуване с отговорните институции – РДГ – гр.Пазарджик, РИОСВ – гр.Пазарджик и ГСС – гр.Пловдив на представеното план- извлечение. След одобряването се проведе процедура по Наредбата , издадоха се разрешителни за сеч и усвояването на пострадалата дървесина започна. Добитата дървесина през 2023г. е в размер на 8930 м3 стояща маса , като остатъка ще се добие и през 2024г. Въпреки преминалия ветровал и пораженията от него, планираните и проведените мероприятия , не са оказали отрицателно въздействие върху природната среда.

След извършване на горскостопанските дейности е извършена оценка на проведените мероприятия върху ключови елементи на околната среда , като са направени следните констатации:

- проведените ЛКМ се отразяват положително върху развитието на културите и младите насаждения
- вследствие на изведените сечи върху подраста са установени минимални повреди
- не са констатирани повреди на оставащия след сечта дървостой над допустимите 2%
- условията за създаване на почвена ерозия вследствие на дърводобива са сведени до минимум
- в насажденията след извеждане на сечта се оставя мъртва стояща и лежаща дървесина, при маркирането още на насажденията се отбелязват с буква „Б“ стоящи мъртви дървета , които не подлежат на сеч.
- относно въздействието на мероприятията върху биоразнообразието – в технологичните планове и карнет – описите са дадени препоръки, които се спазват
- по отношение опазване на водните ресурси на територията и / или в близост до насажденията в листа за предварителна оценка са дефинирани мерките за опазване.
- ежегодно на територията на стопанството се извършва мониторинг на биологичното разнообразие и на редки, застрашени и изчезващи горски екосистеми. Данните от мониторинга показват, че състоянието на горите е добро и няма отрицателно въздействия от горскостопанската дейност.

ТП ДЛС Борово стопанисва гори на площ от 14510,6 ха ДГТ. Територията на стопанството е разделена на три горскостопански участъка .

Първи горскостопански участък „Момино“ има три охранителни участъка , както следва:

- Първи ОУ /обхваща отдели 6-15,50-62, и 87 – 100/с обща площ 1690,0 ха
- Втори ОУ /обхваща отдели 1-5, 16-30, 46-49 и 159-165/ с обща площ 1690,0 ха
- Трети ОУ / обхваща отдели 31-45 и 63-86/ с обща площ 2166,3 ха.

Втори горскостопански участък „Орлово“ има четири охранителни участъка , както следва:

- Четвърти ОУ / обхваща отдели 101-120/ с обща площ 1275,6 ха.
- Пети ОУ /обхваща отдели 121-140/ с обща площ 1144,2 ха.
- Шести ОУ /обхваща отдели 141-151 и 175-186 / с обща площ 1271,0 ха.
- Седми ОУ /обхваща отдели 152-158, 166-174, 273-283/ с обща площ 1254,5 ха.

Трети горскостопански участък „Борово“ има три охранителни участъка , както следва:

- Осми ОУ /обхваща отдели 187-190, 192-194, 252-264 и 272 вкл./ с обща площ 1182,2 ха.
- Девети ОУ / обхваща отдели 191 и 195-215 вкл./ с обща площ 1257,5 ха.
- Десети ОУ / обхваща отдели 216-237, 239- 244, 267-271 и 265 вкл./ с обща площ 1726,7 ха.

13. Въздействие на дейностите по управление върху социалната среда.

Стопанството предоставя до една трета от годишното си ползване на дървесина за добив или преработване на търговци , отговарящи на чл. 115 от ЗГ , и на местни фирми, добиващи и преработващи дървесина.

Няма подадени жалби и сигнали , свързани с правата и собствеността на местните общности , засегнати и заинтересовани страни.

Съгласно принцип 2 от Националния стандарт за отговорно управление на горите стопанството се задължава да поддържа и насърчава социалното и икономическо благополучие на местните общности. Част от изпълнението на този ангажимент е предоставянето на дървесина по такси на корен на физически лица. Снабдяването на местното население с дърва за огрев става чрез подаването на одобрени от кмета на Общината списък на населеното място попадащо на територията на стопанството. Местното население купува дърва за огрев от склад на база утвърден ценоразпис. Има определени лица отговарящи за цялостната организация за снабдяването на населението с дърва за огрев до края на 2023г. Съобщението е публикувано на сайта на ТП ДЛС Борово с отговорните лица и телефони за връзка с тях.

Обектите от културно- историческо, икономическо екологично, религиозно ил духовно значение за местните общности са в добро състояние.

Кореспонденцията със заинтересованите страни се води чрез писма и по електронен път , като всички материали се публикуват на интернет страницата на стопанството в раздел „Горска сертификация“ , но поставените въпроси от тяхна страна се обсъждат устно чрез телефонни или явни разговори. На заинтересованите страни се предоставя информация като: известие за новите дърводобивни обекти в близост до населеното място , известие за отдели , неразрешени за паша на територията на стопанството.

14.Промени в околната среда

На територията на стопанството не са констатирани промени в околната среда, няма промени в защитените територии и зони и големи природни нарушения.

Основните предизвикателства за подобряване ефективността и продуктивността на горското стопанство при спазване на националния стандарт за отговорно управление на горите са насочени към балансирано и отговорно отношение в различни направления – екологични, икономически и социални , които са обвързани с голям брой заинтересовани

страни.

Извършеният мониторинг показва че ТП ДЛС Борово приключва 2023година с добър екологичен и социален резултат. В заключение може да се каже , че през годината беше проявено отговорно отношение относно спазване на принципите на Националния стандарт за отговорно управление на горите от страна на стопанството.

КЧ/

Одобрил:

Директор:...../п/.....

/инж.Пламен Джиханов/

*Налице е положен подпис, като същият е заличен съгласно Общия регламент за защита на личните данни (Регламент (ЕС) 2016/679)